

GNU Pardus-Linux.Org eDergi

Tekelci İşletim Sistemlerine Kendinizi Sömürmeyin
İşletim Sistemi Seçmekte
ÖZGÜRSÜNÜZ!

2009 Yılında GNU/Linux Dünyasının Gelişimi
Kendi Pardus CD'ni Yarat! PASO!
Montaj ile Bilişime Katkı Olur Mu?
VirtualBox Derdine Son: PAVI
Pardus'ta Django

Ocak '10 - Sayı 15

GNU Pardus-Linux.Org eDergi

İçindekiler

Giriş Yazısı	3
Kendi Pardus CD'ni Yarat! PASO!	4
PAVI: Pardus için VirtualBox Kurucusu	7
Pardus'ta Django - 2 (Uygulama Geliştirme)	9
Montaj ile Bilişime Katkı Olur Mu?	13
2009 Yılında GNU/Linux Dünyasının Gelişimi	16
Röportaj: Phil Thomson (PyQt)	19
Özgürsün! İşletim Sistemi Seçimi Senin Elinde!	21
Haberler	24

Giriş Yazısı

Yeni bir yıla girdik.

Tabii ki **özgürlükler** diliyoruz.

Özgür yazılımın çok daha yaygın olarak kullanılmasını diliyoruz.

Pardus 2009.1'in duyurulması ile birlikte, **özgür yazılım** kervanına katılacak birçok gönüllünün doğmasını diliyoruz.

Pardus Kurumsal 2'nin duyurulması ile birlikte, **özgür yazılıma** kurumsal göçlerin başlamasını diliyoruz.

Özgür İnternet tarayıcısı Mozilla Firefox ile açılmaz sitelerin simgesi olan Milli Eğitim Bakanlığının malum sistemlerinin, özgür yazılım kullanmak isteyenleri, tekelci işletim sisteminin kölesi yapamaya devam etmemelerini diliyoruz.

İnternet yasaklarının simgesi olan YouTube için, AİHM'den "**özgürce** girebilirsiniz" kararını diliyoruz.

Tüketicilerin artık bilgisayar alırken işletim sistemlerini **özgürce** seçebileceklerinin farkında olmalarını diliyoruz.

Tüm bu dileklerin yanında, kalemini **özgür** bir Türkiye için korkusuzca kullanan aydın gazetecimiz için ölümünün 17. yıldönümünde 'Uğur'lar Olsun diyoruz..

Gerçekten **özgür** yeni bir yıl dilerleriyle..

Kendi Pardus CD'ni Yarat! PASO!

Kendi Pardus CD'ni Yarat! PASO!

PASO Nedir?

PASO[0], Ali Erkan İmrek[1] tarafından hazırlanan; kişilerin, gereksinimleri doğrultusunda özelleştirilmiş Pardus sürümleri oluşturmasına yarayan ve Python yazılım geliştirme dili ile Qt4 arayüz takımı kullanılarak yazılmış özgür bir yazılımdır. PASO, benzer bir proje olan Pardusman'dan farklı olarak, kurulmuş bir Pardus sistemindeki paketler ile ISO kalıbı oluşturur.

PASO sayesinde; bilim, oyun, ofis gibi konularda özelleştirilmiş Pardus sürümleri yapılabileceği gibi; Pardus'un yeniden kurulma ihtiyacı oluştuğunda, sistemde var olan tüm paketlerin yeni kurulumda yer alması amaçlanarak, kişiye özel Pardus sürümleri de oluşturulabilir.

PASO'nun İşleyişi Nasıl?

Paso temel anlamda iki işleyişe sahip:

- 1- .paso dosyasının oluşturulması.
- 2- .paso dosyasından ISO kalıbı oluşturulması.

İşleyiştten anlaşılacağı üzere, özelleştirilmiş Pardus sürümünü normal bir Pardus kurulum CD'sinden özel tutacak tüm bilgiler, ".paso" dosyasında saklanmaktadır. ".paso" dosyası, "files.xml" ve "metadata.xml" adlarında iki dosyayı, sıkıştırılmış halde saklar.

"files.xml" dosyası, ".paso" dosyasının oluşturulma aşamasında kurulu Pardus sisteminde bulunan PiSi paketlerinin isimleri, boyutları, hangi depoya ait oldukları ve depo bilgileri gibi verileri saklar.

"metadata.xml" dosyası ise, özelleştirilmiş Pardus sürümünün adı, web sitesi, hangi Pardus sürümünden türetildiği, bulunan açıklamaları, oluşturulma tarihi ile oluşturanın adı ve elektronik posta adresi verilerini saklar.

PASO Nasıl Kurulur?

PASO'nun şu anda kurulabilir bir sürümü mevcut değil. Ancak indirilen kaynak kodları, Pardus 2009 üzerinde kolayca çalıştırılabilir nitelikte. PASO'nun kaynak kodları, [2] adresinden edinilebilir. İndirilen tar.gz arşivi ayıklandıktan sonra, komut satırında "./paso.py" komutu verilerek ya da "paso.py" dosyasına tıklanarak, PASO arayüzüne kolayca erişilebilir.

PASO Dosyasının Oluşturulması

Paso dosyasının oluşturulması oldukça basittir. Bu konuda tek yapılması gereken, PASO arayüzünde bulunan "Prepare" sekmesini kullanarak, istenen bilgi kutucuklarını doldurmak.

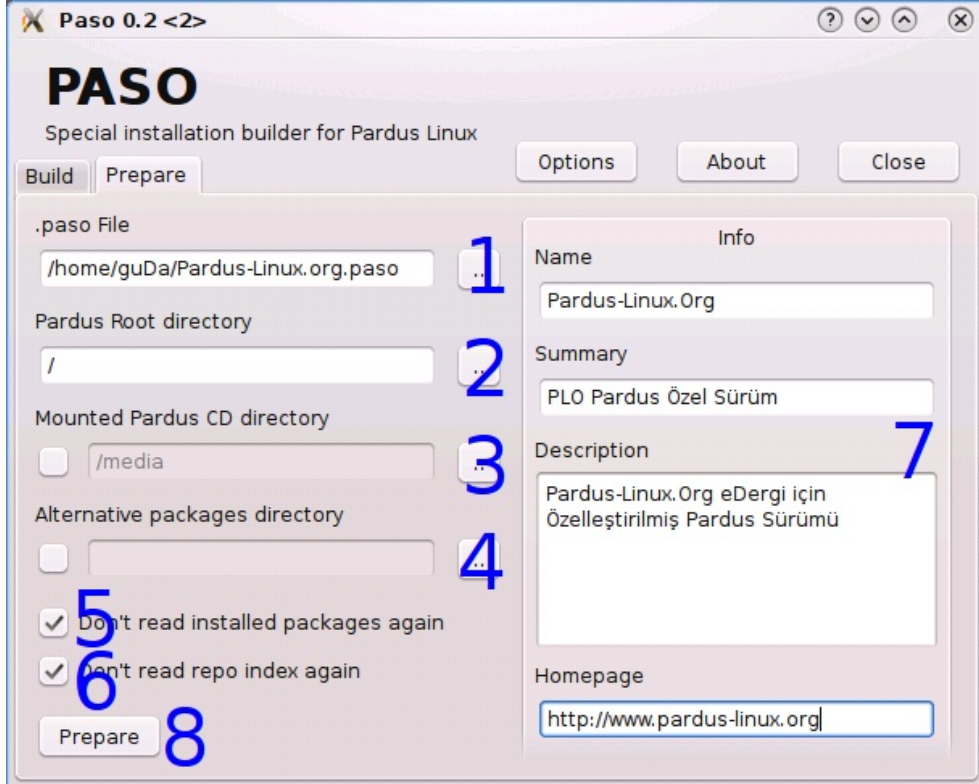
[0] <http://github.com/alierkanimrek/paso>

[1] <http://armuting.blogspot.com>

[2] <http://github.com/alierkanimrek/paso/downloads>

Kendi Pardus CD'ni Yarat! PASO!

PASO'nun "Prepare" sekmesi, resimdeki gibi sekiz kısma bölünecek olunursa:

1. *kısım*, ".paso" dosyasının adı ve kaydedileceği yeri belirlemede kullanılır.

2. *kısım*, kurulu Pardus sisteminin kök dizininin yerini belirtmede kullanılır. Eğer PASO, özelleştirilmiş Pardus sürümü olarak ISO kalıbı yapılacak Pardus sistemi üzerinde çalışmıyorsa, bu bölüm mutlaka Pardus'un kurulu olduğu kök dizini belirtecek şekilde ayarlanmalıdır.

3. *kısım*, Pardus kurulan CD'nin bağlandığı yeri gösterir. Bu kısım, depoda bulunmayan ancak CD'de bulunan paketlerin gösterilmesi amacıyla kullanılır.

4. *kısım*, hem CD hem de depolarda bulunmayan paketlerin aranacağı dizini belirlemede kullanılır.

5. ve 6. *kısımlar*, ikinci kez yüklenmiş paketleri veya depo indeksinin okunmaması için kullanılır.

7. *kısım*, "metadata.xml" dosyasının içeriğini oluşturan bilgileri içerir.

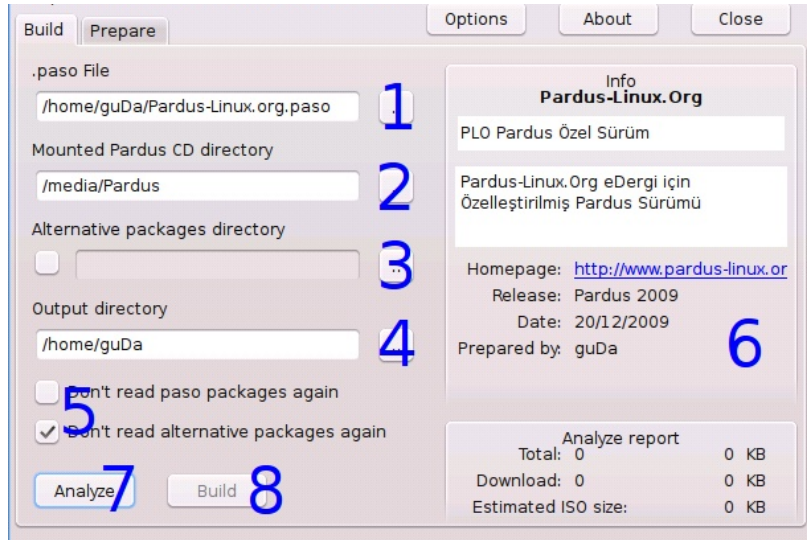
8. *kısım* ise, ".paso" dosyasının oluşturmada son adım olan, "Prepare" düğmesine tıklamayı işaret eder.

ISO Kalıbının Oluşturulması

ISO kalıbının oluşturulması, PASO arayüzünün "Build" sekmesi ile yapılır. Bu işlem için gerekenler; önceden hazırlanmış bir ".paso" dosyası ve Pardus Kurulum CD'sidir.

Kendi Pardus CD'ni Yarat! PASO!

PASO'nun "Build" sekmesi sekiz kısma bölünecek olunursa:

1. kısımdan, önceden hazırlanmış olan ".paso" dosyası seçilir.
2. kısımdan, Pardus Kurulum CD'sinin bağlandığı yer işaret edilir.
3. kısım, CD'de ve depolarda bulunmayan paketlerin bulunduğu dizini işaret eder.
4. kısımdan, ISO kalıbının nereye kaydedileceği ayarlanır.
5. kısım, ".paso" dosyasının veya alternatif paket dizininin, tekrardan okunup okunmayacağını belirlemede kullanılır.
6. kısım, seçilen ".paso" dosyasının bilgilerini gösterir.

7. kısım ile .paso dosyası analiz edilir ve gerekli dosyalar için gerekli listelemeler gerçekleştirilir.

8. kısım, analizin başarıyla sonuçlanması durumunda, ISO kalıbının inşa edilmesinde kullanılır.

Son Söz Olarak

PASO, henüz tam kararlılığa ulaşmış bir uygulama değil. Bir takım küçük hatalar ile karşılaşabilirsiniz. Örneğin; analiz aşamasında, depoda olduğu halde, paketin depo değişikliğinden kaynaklanan bir "bulunamayan paket" uyarısıyla karşılaşabilirsiniz. Bu tür hataları [3] adresinde bulabilir ve bulduğunuz hataları, projenin geleceği açısından, yine [3] adresine iletebilirsiniz.

Ali Erkan İmrek'e[1] geliştirdiği bu proje için teşekkür ediyor, kendi deyimiyle "Pardus Seçkilerine Yer Açın!" diyoruz.

[Burada](#), Xfce4 masaüstü ortamını kullanan Pardus 2009 sürümünün .paso dosyasını bulabilirsiniz.[4]

Erdem Artan
baDibere@gmail.com

[1] <http://armuting.blogspot.com>

[3] <http://github.com/alierkanimrek/paso/issues>

[4] Ali Ekran İmrek tarafından hazırlanmıştır.

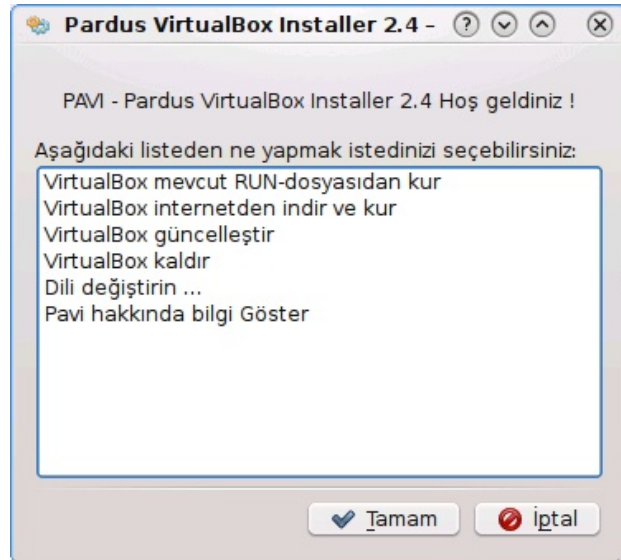
PAVI: Pardus için VirtualBox Kurucusu

PAVI: Pardus için VirtualBox Kurucusu

Pavi (Pardus VirtualBox Installer), PardusUser.de topluluğundan Gürkan Zengin (LinuxFanatic) tarafından Python yazılım geliştirme dili ile Qt4 arayüz takımı kullanılarak yazılmış olup, Pardus'ta Sun xVM VirtualBox'ın kurulumu, güncelleştirilmesi ve sistemden kaldırılması işlemini kolaylaştıran özgür bir yazılımdır.

Pavi'nin PiSi paketi [0] adresinden indirilerek, çift tıklama ya da komut satırından yönetici yetkileriyle "*pisi it pavi-xxx.pisi*" komutu verilerek kolayca kurulabilir.

Pavi kurulduktan sonra, *Uygulamalar > Sistem Araçları > Pardus VirtualBox Installer* yolu izlenerek ya da *ALT+F2* ile açılan *çalıştır penceresine* "*pavi*" yazılarak grafik arayüzü çalıştırılabilir.

Ekran görüntüsündeki gibi, Pavi grafik arayüzü, altı seçenekten oluşmakta. Bu seçenekler :

VirtualBox mevcut RUN-dosyasından kur: VirtualBox'ın kullanıcı tarafından önceden indirilmiş VirtualBox'a ait bir ".run" dosyası kullanılarak kurulmasını sağlar.

VirtualBox internetten indir ve kur: VirtualBox'ın kurulum dosyaları ve kurulum için gereken diğer tüm dosyalar, İnternet'ten indirilerek kurulum gerçekleştirilir.

VirtualBox güncelleştir: VirtualBox'ın kurulu olan sürümü aranır ve İnternet'teki son sürüm ile karşılaştırılır. Farklı olması durumunda, gerekli güncellemeler yapılır.

VirtualBox kaldır: VirtualBox'ın sistemden tamamen kaldırılmasını sağlar.

Dili değiştirin ...: Pavi'yi diğer dillerde kullanmak için dil ayarları penceresini açar.

Pavi hakkında bilgi Göster: Pavi ile ilgili genel bilgilerin bulunduğu dosyayı açar.

[0] <http://forum.pardususer.de/index.php?topic=551.0>

PAVI: Pardus için VirtualBox Kurucusu

Pavi, grafik arayüz ile çalışmanın yanında, komut satırı arayüzü ile de çalışma özelliğine sahiptir. Komut satırında "*pavi [seçenek]*" biçiminde kullanılır. Komut satırı arayüzünde çalışma seçenekleri şu biçimde:

auto-install (ai): VirtualBox'ı İnternet'ten indirip kurar.

auto-patch (ap): Linux çekirdeği için gereken yamaları uygular, VirtualBox modüllerini derler.

install (it): Önceden indirilmiş VirtualBox'a ait bir ".run" dosyasını kullanarak kurulum yapar.

upgrade (up): VirtualBox'ı günceller.

usb-support (us): VirtualBox için USB desteğini ayarlar.

patch (ph): Linux çekirdeği için gerekli yamaları uygular, VirtualBox modüllerini derler.

remove (rm): VirtualBox kurulumunu sistemden kaldırır.

VirtualBox ile sorun yaşıyorsanız, Pavi'yi mutlaka denemelisiniz. Uygulamanın yönergelerine ve tavsiyelerine uyduktan sonra mutlu sona ulaşmak pek de zor olmayacaktır.

Erdem Artan
baDibere@gmail.com

Pardus'ta Django - 2 (Uygulama Geliştirme)

Pardus'ta Django - 2 (Uygulama Geliştirme)

İlk Django tabanlı sayfamızı yapmaya başlayabiliriz. “Hello World” çıktısı veren bir sayfa yapacağız. Framework olmadan “Hello World” çıktısı veren bir sayfa yapmak isterseniz, bir editöre “Hello world” yazıp, *.html* uzantılı kaydedersiniz ve tarayıcıyla açarsınız. Django'yla yapmak isterseniz, bir “view” fonksiyonu ve URL konfigürasyonu yapmanız gerekecek.

Fonksiyonu, *views.py* adlı bir dosya içinde oluşturacağız. Dosyanın içindeki fonksiyon şöyle olacak:

```
from django.http import HttpResponse

def hello(request):
    return HttpResponse("Hello world")
```

django.http modülünden, *HttpResponse* sınıfını çağırdık. *hello()* adlı bir fonksiyon tanımladık ve *HttpResponse()* nesnesiyle ekrana “Hello world” yazdırdık. Şimdi URL konfigürasyonu yapmalıyız. *URLs.py*'yi açıyoruz. Sınıfın içeriği şu biçimde olmalı:

```
from django.conf.urls.defaults import *

# Uncomment the next two lines to enable the admin:
# from django.contrib import admin
# admin.autodiscover()
```

```
urlpatterns = patterns('',
    # Example:
    # (r'^mysite/', include('mysite.foo.urls')),
    # Uncomment the admin line below and add django.contrib.admindocs
    # to INSTALLED_APPS to enable admin documentation:
    # (r'^admin/doc/', include('django.contrib.admindocs.urls')),
    # Uncomment the next line to enable the admin:
    # (r'^admin/', include(admin.site.urls)),
)
```

Fonksiyonumuzu hangi dizin altında göstermek istiyorsak bunu, *URLs.py*'ye yazmalıyız. *http://127.0.0.1:8000/hello* adresinde görmek istiyorsak şöyle yapmalıyız:

```
from django.conf.urls.defaults import *
from django_test.views import hello

# Uncomment the next two lines to enable the admin:
# from django.contrib import admin
# admin.autodiscover()

urlpatterns = patterns('',
    # Example:
    # (r'^mysite/', include('mysite.foo.urls')),
    # Uncomment the admin line below and add django.contrib.admindocs
    # to INSTALLED_APPS to enable admin documentation:
    # (r'^admin/doc/', include('django.contrib.admindocs.urls')),
    # Uncomment the next line to enable the admin:
    # (r'^admin/', include(admin.site.urls)),
    ( '^hello/$', hello),
)
```

Pardus'ta Django - 2 (Uygulama Geliştirme)

`/hello` adresine gitmek istiyoruz; ancak biraz farklı bir yol girmemizin nedenleri şöyle:

-Dizinin önüne yazdığımız caret (^), alt dizin yaratmamızı sağlar. Eğer koymazsak, örneğin, `/hello/foo` dizinine giremeyiz.

-Dizinin sonuna yazdığımız dolar işareti (\$), dizinin altdizin olmasını sağlar. `/foo/hello` biçiminde izin yaratabiliriz.

URL kurallarına, <http://www.djangoproject.com/r/python/re-module/> adresinden bakabilirsiniz. Şimdi Django'yla dinamik içerik girelim. Sayfada zamanı söyleyen bir uygulama yazalım. `views.py`'ye yazacağımız fonksiyon, şu biçimde olacak:

```
from django.http import HttpResponse
import datetime
```

```
def current_datetime(request):
    now = datetime.datetime.now()
    html = "<html><body>It is now %s.</body></html>" % now
    return HttpResponse(html)
```

`hello()` fonksiyonunu silmediyse, `views.py` şu biçimde olacak:

```
from django.http import HttpResponse
import datetime
```

```
def hello(request):
    return HttpResponse("Hello world")
```

```
def current_datetime(request):
    now = datetime.datetime.now()
    html = "<html><body>It is now %s.</body></html>" % now
    return HttpResponse(html)
```

Şimdi `URLs.py`'yi düzenleyelim. `/time` dizinine girince `current_datetime()` fonksiyonunu çağırın.

```
# -*- coding: utf-8 -*-
from django.conf.urls.defaults import *
from django_test.views import hello, current_datetime

# Uncomment the next two lines to enable the admin:
from django.contrib import admin
admin.autodiscover()

urlpatterns = patterns('',
    # Example:
    # (r'^django_test/', include('django_test.foo.urls')),
    # Uncomment the admin line below and add django.contrib.admindocs
    # to INSTALLED_APPS to enable admin documentation:
    # (r'^admin/doc/', include('django.contrib.admindocs.urls')),
    # Uncomment the next line to enable the admin:
    (r'^admin/(.*)', admin.site.root),
    ('^hello/$', hello),
    ('^current_datetime/$', current_datetime),
)
```

Pardus'ta Django - 2 (Uygulama Geliştirme)

Alt dizin yaratalım. Kullanıcı, belli bir zaman sonrasını görmek istediğinde, başka bir dizin içine gitsin. Belli bir zaman sonra, zaman ne olacak görebilsin. `/time/plus/1` dizininde bir saat sonrasını görmek istediğimizde, `URLs.py`'ye, `/time/plus/1` dizinine gidildiğinde `one_hour_ahead()` fonksiyonunu çağırmasını söyleyebiliriz. Ama kullanıcı, farklı zamanları görmek isterse her saati tek tek girmek, bir kodçu özellikle bir özgür yazılımcı için mantıklı değil. `hours_ahead()` fonksiyonu tanımlayıp, adresi belli bir kurala göre yaratalım. Şöyle yapabiliriz:

```
(r'^time/plus/\d+/$', hours_ahead),
```

`\d+`, dizinin doğal sayı biçiminde artmasını sağlayacak. `/1` dizinine girince yazdığımız fonksiyona göre bir saat sonrasını; `/2` dizinine girince ise iki saat sonrasını kullanıcıya gösterecek. Yalnızca belli basamakta sayıya kadar dizin yaratmak istersek de şöyle bir şey yapacağız:

```
(r'^time/plus/\d{1,2}/$', hours_ahead),
```

Böylece kullanıcı, sadece bir ve iki basamaklı zaman sonrasını görebilecek.

Fonksiyonumuzu yazalım:

```
# -*- coding: utf-8 -*-
from django.http import Http404, HttpResponse
import datetime

def hello(request):
    return HttpResponse("Hello world")
```

```
def current_datetime(request):
    now = datetime.datetime.now()
    html = "<html><body>It's now %s.</body></html>" %now
    return HttpResponse(html)

def hours_ahead(request, offset):
    try:
        offset = int(offset)
    except:
        raise Http404()
    dt = datetime.datetime.now() + datetime.timedelta(hours = offset)
    html = "<html><body>In %s hours, it'll be %s.</body></html>" %(offset, dt)
    return HttpResponse(html)
```

Fonksiyonumuzda, `Http404` nesnesini import ettik ve `offset` parametresi koyduk. Kullanıcı, olmayan bir zamanı görmek istediğinde "*Page not found*" hatası alacak.

`URLs.py`'yi de şu biçimde düzenliyoruz:

```
# -*- coding: utf-8 -*-

from django.conf.urls.defaults import *
from django_test.views import hello, current_datetime, hours_ahead

# Uncomment the next two lines to enable the admin:
from django.contrib import admin
admin.autodiscover()
urlpatterns = patterns('',
    # Example:
    # (r'^django_test/', include('django_test.foo.urls')),
```

Pardus'ta Django - 2 (Uygulama Geliştirme)

```
# Uncomment the admin line below and add django.contrib.admindocs
# to INSTALLED_APPS to enable admin documentation:
# (r'^admin/doc/', include('django.contrib.admindocs.urls')),
# Uncomment the next line to enable the admin:
(r'^admin/(.*)', admin.site.root),
('^hello/$', hello),
('^time/$', current_datetime),
(r'^time/plus/\d+/$', hours_ahead)
)
```

Django'da uygulama geliştirmeyi öğrendik. Buraya kadar öğrenen arkadaşlar, bir sonraki yazıda başka uygulamalar geliştirirlerse, yayınlamak istiyorum. Bir sayfa yapısını ve sayfalara betik yerleştirmeyi ileride öğreneceğiz. Django'da uygulama geliştirmek çok kolay. Takıldığınız yerlerde bana e-posta atabilirsiniz.

Onur Tuna
tuna.onur@yahoo.com

Montaj ile Bilişime Katkı Olur Mu?

Montaj ile Bilişime Katkı Olur Mu?

"Cemre Akkartal: Peki bilgisayar sektöründe trendler neler?"

Altan Aras Fakılı: Bilgisayar sektörü, teknoloji ve tasarımın iç içe geçtiği bir sektördür. Casper olarak; hem yüksek teknoloji hem de çekici tasarımlarıyla, tüketicilere, hayatlarının her alanında kullanım kolaylığı, estetik ve performans sunan geniş bir ürün ailesi sunuyoruz."

Yukarıda yer alan soru-cevap, Akşam Gazetesi'nin tam bir yıl önce -31 Aralık 2008'de- "*future&trends*" ekinin 6. sayfasında, Cemre Akkartal'ın, Casper Bilgisayar Yönetim Kurulu Başkanı Altan Aras Fakılı ile yaptığı "*Hedef Kitlenin Tamamına Ulaşıyoruz*" adlı söyleşiden bir kısım.

Yapılan söyleşide dikkatimi çeken birçok unsur oldu; ancak ben, makalemin omurgası olarak, yukarıda yer alanları verdim. **Dikkat(!) Cımbız ile ayıklamadım.**

Baştan kaybettiren seçim: Montajcılık

Casper, hazır sistem bilgisayarlar montajlayıp pazarlayan, ülkemizin yüz akı teknoloji firmalarından biri. Fakat katma değeri yüksek bir alana yaptığı katkının, yarattığı ekonomik değerlerin alkışlanmasından çok, bilişim teknolojilerine ne gibi bir fayda sağladığı sorgulanmalı. Çünkü, pazarlaması ve satışı yapılan hazır sistem bilgisayarları ile satışa sunduğu teknoloji, zincir marketlerin reyonlarında yer alan diğer sistem-

ler ile üç aşağı beş yukarı aynı. İşlemcisi, belleği, ek bileşenleri ve işletim sistemlerine dek... Bir farklılık varsa da, satış artırıcı unsurlar olarak verilen (ama fiyata gizlenmiş) hediyeler, garanti süresi ve destektir.

Yani, değil sadece Casper, diğer hazır sistem bilgisayar satıcısı firmalarının bulunduğu, ürettiği bir işlemci yoktur. İşlemci olarak, ya INTEL ya AMD; anakartta ise MSI, Asus, Gigabyte; yonga setleri olarak VIA, SIS; sabit disk olarak Samsung, Seagate, Western Digital, Maxtor ve de işletim sisteminde ise tartışmasız Microsoft tekeli. Hep aynı ve birden fazla alanda top koşturan büyük üreticiler.

Kısacası, pazarda binlerce hazır sistem bilgisayar satış - pazarlaması yapan firma var; ama 100'ü geçmeyecek ana bileşen üreticisi var. Hatta iddia edilebilir ki, bu 100'ü geçmeyen üretici firmalar da, iki adet işlemci üreticisinin AR-GE çalışmalarına bakarak kendilerine yön vermekteler; bütün piyasa, üreticiler ve satıcılar da, tekel işletim sistemi üreticisi Microsoft'un yaptıklarına ve yapacaklarına. Bu durumda piyasadaki satış-pazarlamacı firmalar[1], doğal olarak üreticilerin alıcısı olmaktalar; yani sürekli bir seçeneksiz bağımlılık var. İşletme bilimi diliyle, tek üreticiye bağımlılık. Bu ise satış-pazarlamacı firmanın kadrini tayin eder: **montajcılık.**

Çünkü üretim için yaratıcılık ve icat gerekir; montaj için ise, icat edilen ya da keşfedilen üretim model ve sürecinin kullanım hakkının satın alınması.

[1]Casper, Exper, Vestel, IBM, HP, Crea, Pro2000, Everest, Acer...

Montaj ile Bilişime Katkı Olur Mu?

Kullanım kolaylığı ve başarımı; ama nasıl?

Bir diğer konuyu da açmak gerekirse, kullanım kolaylığı ve başarımı neye göre belirlenir? Hazır sistemlerde bir araya getirilen donanım (düşüğünden en yükseğine kadar), hangi ölçütlere göre belirlenmiştir? Casper ya da pazarda varlık gösteren diğer firmaların, yapmış oldukları bir çalışma, anket, veri madeni var mıdır? Üniversitelerle işbirliği içinde midirler? Tutum ve davranışlar, istek ve kullanma amaçları (eğitim, iş, eğlence, verimlilik, devlet daireleri, depolama, İnternet sunucusu, rutin işlemler...), nasıl belirlenmektedir? Müşterilerle ve hedef kitleyle nasıl bir bilgi alışverişi yapılmaktadır?

Ancak bilinen gerçek şu ki: hazır sistem bilgisayarların bileşenleri ve donanımları; yeni nesil oyunların, üçüncü parti yazılımların, işletim sistemlerinin ve işlemci üreticilerinin[2] ürettiği ürünlere göre biçimlenmektedir. Hatta öncü bir sistem satıcısının piyasaya sunduğu bir hazır sistem, diğer firmalarca model alınarak, türevleri yapıp pazara sürülmektedir. Birinde işlemci INTEL Core 2 Duo, diğerinde AMD X2 64 Bit olur; birinde depolama alanı 250 GB iken diğerinde 320 GB; birinde ekran kartı ATI iken öbüründe nVidia... Ancak önemli bir kıstas ise tüketicinin ekonomik durumudur ki, oluşturulan sistem verimli olacağı gibi, ekonomik olarak da satın alma gücünü zorlamasın.

Oyun üreticileri[3] ile işletim sistemi üreticilerinin (Microsoft ve Macintosh) ve üçüncü parti yazılım üreticilerinin (Adobe, Autodesk, Nero, Corel, Microsoft...) ürettikleri yazılımlar, donanım seçebilirler[4]. Bu ise hazır sistem oluşturan firmaları, ürünlerini, bu yazılımları çalıştırabilecek asgari bileşenlerden

oluşturmaya zorlar. Ancak oluşturulan ürünlerde, bir parça parlarken (işlemci, ekran kartı gibi), bir parça düşük modelde kalır; bu eksiklikler de hediyelerle kapatılarak pazarlanır: kamera, yazıcı, ses sistemi...

Sonuç olarak: Özgür Yazılım eşittir verimlilik[5]

Kısaca, verimlilik denilen pazar, tek üreticinin eline bırakıldığı gibi; son tüketicilerin (devlet, bireyler, firmalar) düşünceleri çoğunlukla umursanmaz. Anketler, saha çalışmaları, geri bildirimler alınmaz değil, ancak sektöre yine kâr unsuru yön verir.

Sonuçta ülkemizdeki bilişim okur-yazarlığı[6], İnternet teknolojilerinin kullanımı, bilginin üretim ve yönetimi, AR-GE gibi çalışmaları, diğer ülkelerle kıyasladığımızda oldukça geride kalmaktayız[7]. Kaldı ki bugün üniversitelerdeki, yalnızca bilgisayar değil, tüm mühendislik ve teknik eğitim bölümlerinde, özel sektördeki bilgisayar eğitim kurumlarında, bilişim yayınları ve magazinlerde, Özgür Yazılım ve GNU/Linux dağı-

[2]AMD, 64 Bit işlemcileri piyasaya sürerek, işlemci piyasasının adeta ırmak yatağını değiştirmiştir.

[3]Eidos, EA, Ubisoft, IAN Storm, NeverSoft, Activision, Capcom, Rocstar Games...

[4]2004 yılında Eidos firmasının çıkarttığı Thief 3 Deadly Shadows oyunu, nVidia FX serisi altındaki ekran kartlarıyla çalışmamaktaydı ve bu seçicilik bir anda diğer oyunlara da sıçradı.

[5]GNU/Linux neden daha iyidir? http://www.whylinuxisbetter.net/index_tr.php?lang=tr

[6]Pardus'un bu konudaki gayretleri ve LKD'nin, Mustafa Akgül hocamızın çalışmaları da gerçekten güzel.

[7]Meraklı okur, Google'dan "ülkemizin Ar-Ge alanında dünyadaki ve Avrupa'daki durumu" ve türevleriyle arama yapabilir.

Montaj ile Bilişime Katkı Olur Mu?

tımlarına ne ölçüde yer verildiği ortada. Hatta yeterli yönlendirme ve eğitimden ziyade bir dışlayıcılık mevcut. Birkaç istisna ve kendisini Microsoft baskısından sıyrıp özgürleştiren meraklı kullanıcılar olabilir. Bu güzel bir olgudur, sevindirici ve umutlandırıcıdır. Nitekim, bugün çevresinde topladığımız birçok Özgür Yazılım ve GNU/Linux dağıtım forumları ve e-dergilerinin temeli, bu merak ve farklı olanın peşinden gitme cesareti sayesinde. Fakat Microsoft eğitiminin, kaynak kodu kapalı ve Özgür Yazılım'a düşman programlama dillerinin sürekliliği kesindir.

"Ne ilgisi var verimlilikle, başarıyla ve keşfetmekle Özgür Yazılım'ın?" diye sormayın. Çünkü düşünce ve peşi sıra gelen yaratıcılık; özgür düşünceyle, laik ve bilimsel eğitimle, seçeneklerin ortaya konulmasıyla, sormak ve bulduğu cevapla yetinmeyerek yeniden sormak ile mümkündür ki, icat edilen buluşlarla, keşfedilen tekniklerle verimlilik ve başarı sağlanabilir. Bunlar olmaksızın, sadece sermayeye dayalı bir ekonomi kurulur. Yapılansa, icat edilenin devasa tesislerde montajlanmasıdır ki, bunu pekala robotlar da yapabilir. Sömürülen ve özgürce düşünemeyen insan, buluş yapamaz; yalnızca sömürülür. Şimdi gelin de, bilgisayar ve diğer mühendislik bölümlerinde, tekelciliğin çemberinde dolananları düşünmeyin! Bilgisayar eşittir Windows değil; Microsoft eşittir bilişimde ve özgür düşüncede kısıtlama, sömürü.

Aydın Bez
İstanbul, Aralık 2009
bilgi@ozguryazilimsendikasi.org

Lisanslar:

Makalenin tüm içeriği GNU/GPL 3[8] ve Creative Commons (by-nc-sa)[9] ile lisanslanmış olup; içeriği haber verilmek ve yeniden GNU/GPL ve Creative Commons (by-nc-sa) ile lisanslanmak koşuluyla kopyalanabilir, düzenlenip değiştirilebilir, atıfta bulunulabilir, yeniden dağıtılabilir.

[8]GNU Genel Kamu Lisansı sürüm 3'ün gayri resmi Türkçe çevirisi için, Pardus Viki ekibine teşekkürler:

[http://tr.pardus-wiki.org/GNU_GPL_\(Genel_Kamu_Lisansı\)_Sürüm_3_Gayriresmî_Cevirisi](http://tr.pardus-wiki.org/GNU_GPL_(Genel_Kamu_Lisansı)_Sürüm_3_Gayriresmî_Cevirisi)

[9]Creative Commons (by-nc-sa): Bu lisansa sahip eseri kopyalayabilirsiniz, üzerinde değişiklik yapıp yenisini üretebilirsiniz. Sağlanması gereken üç şart var: İlki, eserin tüm kopyalarında eserin ilk sahibinin belirtilmesi. İkincisi, eserin hiçbir kopyası ya da eserden üretilmiş yeni eserlerin hiçbirisinin, ticari ortamda kullanılmaması. Üçüncüsü, eserin tüm kopyalarında ya da eserden üretilmiş yeni eserlerde de, aynı lisansın kullanılmaya devam edilmesi.http://tr.wikipedia.org/wiki/Creative_Commons

2009 Yılında GNU/Linux Dünyasının Gelişimi

2009 Yılında GNU/Linux Dünyasının Gelişimi

Giriş

Microsoft ve ona bağlı çalışan yan ürün üreten şirketler piyasa bu yıla kadar kontrol etti. Ama kişisel bilgisayar dönüm noktası'nın fırsatını kullanan bu şirketler artık yerini rakiplerine bırakmaya başladı. Çünkü değişmeyen tek şey, değişimin ta kendisidir. Microsoft piyasada %90'luk bir aslan payını sürekli elinde tuttu resmi istatistiklerin bulgularına göre. MS Windows Vista ile bu payı kaybetmeye başladı. Apple'ın %10'luk payı bu yıl bariz şekilde arttı. GNU/Linux dağıtımları da bilişim sektörü ve medyası'nda adını çok daha sık söz ettirdi. Bu gelişmeyi 2007'de başlayan küresel krize de bağlayanların sayısı az değildir. Ama tek bu sebeple açıklamak saçma olur.

Küresel Kriz ve GNU/Linux Dünyasına Etkisi...

2007'nin ilk çeyreğinde hissedilen bir ekonomik kriz, ilk önce finans ve buna bağlı olarak, bilişim sektörünü büyük oranda etkiledi. Google, Microsoft, Yahoo gibi piyasa'nın dev şirketleri, şirket çalışanlarının sayısını azaltarak krizin etkisini azaltabildi. Kriz'den evvel Starbucks'da kahvesini yudumlayıp Özgür Yazılım'la alay eden bir çok bilişimci, şimdi işsiz ya da taşeron firmaların insafında olarak çalışabiliyor. Halen o firmalarda çalışanlar bile, işsizlik korkusunu hala atabilmiş değil. Bunun yanında, Özgür yazılım ve GNU/Linux dağıtımları dünyası krizden tasarruf etmek isteyen büyük şirketlerin kurtarıcısı durumuna geldi.

Fransa, Almanya gibi Avrupa ülkelerinin başını çektiği bir topluluk Özgür Yazılım'a göç etti. Fransa 2003 yılında aldığı kararla bu gelişmeyi ilk yakalayan devletlerden biri oldu. Önce Donanma'da ve Jandarma'da başladığı atak ile milyonlarca Avro kar yapmayı planlıyorlar. Bu dönüşümü Thunderbird yazılımına kod desteği sağlayarak devam edildi. Nato askeri birliklerinde e-posta istemcisi olarak Thunderbird'ün özel bir versiyonu kullanılacak. Bu gelişme, tamamiyle GNU/Linux dağıtımına göç ile bitebilecek bir sonuç getirebilir.

Robotik bilimi, kişisel bilgisayar dönüm noktası'nın 1970'li yıllarındaki gelişiminde şu an. Buna rağmen, gelişmenin hızla yaşanacağı bir sektör. Bu bilim alanında yapılan araştırmaları; Amerika, Almanya ve Japonya gibi birkaç devlet öncülük yapıyor. Japonya'da piyasaya sürülen birçok robot modeli, gömme GNU/Linux sistemleri ile arz-ı endam ediyor. Bir kısım firmalar haricinde çoğunluk seçimini özgür yazılım tarafında yapıyor. Microsoft bu bilimi de kendi girebileceği bir sektör olarak görüyor. Bu yüzden, robotik bilim adamları'nın uygulama geliştirmesi amacıyla, ücretsiz bir platformu, sessiz sakin biçimde piyasaya sürdü. Ama her farklı model robot için, esnek geliştirici özgürlüğü olan, Özgür Yazılım genelde tercih ediliyor. Bu konu birkaç paragraf ile açıklanamayacak kadar geniş olduğundan, özetle geçmek istiyorum bu makalede.

Dünya'da önemli bilimsel deneyler bu yıl hız kesmeden devam etti. Cern deneyi, "Yüzyılın deneyi" olarak değerlendiriliyor. Bilim adamları önemli olan bilimsel materyallerini Microsoft'un insafına bırakmadı. RHEL tabanlı Scientific Linux dağıtımı ile insiyatifini Özgür Yazılım tarafında kullandı. Hadi diyelim ki, "Avrupa devletleri, Microsoft'a güvenmiyor. O yüzden, kasti böyle bir seçim yaptı." Nasa, Mars'a insansız araçları

2009 Yılında GNU/Linux Dünyasının Gelişimi

yolladı. Bu yollanan robotlar'da da özgür yazılım alternatifi seçildi. Amerika'ya en çok vergi geliri sağlayan Microsoft olduğu halde, Nasa araştırmalarında özgür yazılımı seçmesi garip değil mi? Bu bilgilere bakarak, dünyada önemli ve ciddi projelerde GNU/Linux ve özgür yazılım alternatifi her zaman seçiliyor. Bu kadar bilgiye rağmen, hala Özgür Yazılım dünyasının gelişimi eleştirilemez durumda değil. Dünyanın önemli bir bilgisayar kullanıcı kitlesi son kullanıcılarıdır. Onların büyük bir kısmı hala Ms Windows Seven'ı seçmeyi tercih ediyor. En azından, önemli bir teknoloji marketleri zinciri hala Microsoft'un yanında.

Son Kullanıcı Piyasasında da Rekabet Artıyor...

Bilişim sektöründe en çok rekabetin yaşandığı alan, son kullanıcı tarafı oldu bu yıl. Microsoft, donanım üreten şirketler ile yaptığı anlaşmalarla sadece Ms Windows Xp veya Seven versiyonu için sürücüler yazdırmaya çalıştı. Ama bu taktiği son birkaç yıldır işlememeye başladı. Intel Moblin projesi, Google Chrome OS sistemini duyurması vb. gelişmeler bu planı etkisiz bıraktı. Son kullanıcı tarafında geliştirilen yazılımlar ya da işletim sistemleri geleneksel bilgisayardan, Netbook (Mini Dizüstü) alanına kayması da değişen piyasanın şartlarını gösteriyor. Ayrıca Mobil platformlar ile bilgisayar mimarisinin aynı noktaya gelmesi de çok önemli.

1980'li yıllarda bir kişinin ev ve iş yerinde farklı bilgisayarları olabiliyordu. Ama ikisi için de, tek bir yazılım geliştirilince, sorun biterdi. Ama artık netbook, akıllı telefon, gps vb. cihazlar için, farklı tür yazılımlar geliştirme zorunluluğu var. Microsoft bu sektörlerin hepsini ele geçirmek istiyor. Bu küresel

kriz ortamında, elinde olan kapasiteyle bu isteğine de kavuşmıyor... Oyun konsoluna özel bilgisayar oyunu mu geliştirecek, bilgisayara özel oyun mu geliştirecek? Ms Windows Mobile platformuna destek mi verecek? Ahtapot gibi her yere gücü de yetemiyor. Bu yüzden mobil platform ve İnternet tarayıcısı alanında rakiplerine fırsat vermek zorunda kaldı. Akıllı telefon sektöründe; Apple, GNU/Linux ve Google Android gibi güçlü rakiplerle baş edemiyor. İnternet tarayıcısı alanında ise; Mozilla Firefox, Opera, Google Chrome gibi alternatifler, piyasa payını kendi aralarında paylaşacaklar. Burada tek inat eden yer belli: Kurumsal alan. Kurumsal uygulamalar inatla İnternet Explorer'ı seçmeye devam edecektir bir süre daha.

İşletim Sistemleri Arasındaki Rekabet de Kızışıyor

Geçen yıl başlayan bir reklam kampanyası başladı Windows seven hakkında. Neredeyse bütün bilişim haberleri, reklamlar vs. yoluyla kullanıcıların fikirleri etkilenme yoluna gidildi. Steve Ballmer'ın tanıtım günü yaşadığı sevinci hepimiz anlayabiliriz. Sürekli kan kaybeden Microsoft, bir anlık da olsa nefes aldı. Netbook'lar için özel geliştirilen uygulamalar özellikle vurgulandı bu reklam bombardmanında. GNU/Linux dağıtımlarının ve Apple'ın gelişmesini durdurmak temel hedef olarak belirlendiğini anlamak için profesör olmaya gerek yok herhalde.

Steve Ballmer birçok basın toplantısında Microsoft'un rakiplerini açıkladı." Apple ve GNU/Linux dünyası" özellikle vurgulananlar arasındaydı. Apple zaten kendi belirlediği yolda ilerliyor; kendi belirlediği donanımlar ve ürünler yoluyla

2009 Yılında GNU/Linux Dünyasının Gelişimi

büyüyor. Ama GNU/Linux Dünyası ve Özgür Yazılım kontrol edilmesi zor bir organizasyona sahip. Bu sebeple, “Özgür Yazılım ile Microsoft lisansıya piyasaya sürülen kodlar arasında bir barış amacıyla” kurulduğu iddida edilen bir vakıf kuruldu. Bu vakfın ilk yaptığı eylem, Windows seven usb yükleme yazılımı'nda, GNU GPL v2 lisanslı kodları “bilmeden” kendi lisansı altında kullanmasıydı. Piyasa devi Microsoft, bünyesinde kaliteli geliştirici istihdam etmesine rağmen, özgür yazılım geliştiricisinin kodlarını kullanarak, ' Virüs' tabiriyle andığı düşmanına nasıl baktığını gösterdi.

Netbook ürününe önceden hazırlanan GNU/Linux dağıtımları; Ubuntu Netbook Remix, Fedora 12 Costantine vb. versiyonlarla cevap verdi. Teknoloji marketlerin direnmesine rağmen, son kullanıcı kitlesini etkilemeyi başardı. Bunun yanında, Intel Moblin Projesi de Microsoft'un kabusu olacak gibi görünüyor. Google Chrome Os'yi anmazsak haksızlık etmiş oluruz. 2010'da bu projelerin gidişatını daha iyi anlayacağız. Şimdiden haklı bir rekabet ortamına girdiğimizi hissediyorum.

Pardus 2009 versiyonu da bu yıl gelişmenin ülkemizdeki yansımalarını da gösteriyor. Daha çok kullanıcıya hitap eden uygulamalar ve tekelleşme sorunu olmadığı müddetçe, Pardus gelişmesini sürdürmeli. Microsoft ile anlaşılan devlet'in e-devlet projesine rağmen Pardus, Ubuntu, Mandriva gibi farklı dağıtımlara destek verebilecek bir kullanıcı kitlesinin oluşması, gelecek için ümit verici bir durum.

Dünya'da yaşanan gelişmeler geç de olsa Türkiye'de de görünmeye başladı son günlerde. Nihad Karslı'nın, “Microsoft lisansı'nın zorla kullanıcılara satılması” hakkında açtığı dava

lehine sonuçlandı. Bu karar ile yakın bir gelecekte kullanıcılar Microsoft lisansına para ödemek zorunda kalmayacağı günleri görebiliriz. Ama buna engel olacak tek bir engel var: Teknoloji marketlerin insiyatifi.. Microsoft ile yaptıkları anlaşmalar yüzünden bu dava sonucunu etkisiz hale getirmeye çalışacaklardır.

2009 yılı Microsoft'un yara aldığı bir yıl oldu. Ama 2010 yılında iflas etmesini beklemek hayalperestlik olur. 'Steve Ballmer'ın 'Virüs' olarak andığı Özgür yazılım ve GNU/Linux dünyası büyümeye devam edecek. Çalışmalarımıza hiç durmadan devam edelim ve bu topluluklarımızın gücünü arttırmaya devam edelim. Özgür Yazılımın ve GNU/Linux dağıtımlarının sahipleri bizleriz. Onların gücü bizim gücümüzdür. Bütün geliştirici ve kullanıcı destekçilerini saygıyla anıyorum. İyi ki varsınız, iyi ki varız..

GNU/Linux dolu günler.

Kemal Karataş
kernelkema@gmail.com

Röportaj : Phil Thompson (PyQt)

Bu sayımızda Python yazılım geliştirme dili ile Qt arayüz takımı arasında köprü işlemini gören PyQt geliştiricilerinden Phil Thomson ile röportaj yaptık:

Kendinizi tanıtabilir misiniz?

Benim hakkımda bazı şeyleri daha önceden bildiğinizi varsayarak başlıyorum.

Uzun yıllar önce Bilgisayar Bilimi(Mühendisliği) ve Elektronik bölümlerinden dereceyle mezun oldum ve bir donanım mühendisi olarak mini-bilgisayar tasarlayarak işe başladım. Kısa sürede finans sektöründe yazılım geliştirme ve sistem yönetimine kaydım. Daha sonra idari işlere başlayıp sistem yöneticilerinden oluşan büyük bir takımın başına geçtim. İdari işlerden sıkılınca Linux Kernelini gömülü sistemlere uyarlama konusunda yazılım yüklenicisi oldum.(!) Birkaç yıldır PyQt geliştiricisi olarak çalışıyorum ve o zamandan beri bu işi ticari olarak yürütmekteyim.

Ayrıca evliyim ve iki çocuğum var. Biri üniversiteyi bitirmek üzere diğeri ise yakında üniversiteye başlayacak.

Açık kaynak ve Özgür yazılım hakkında ne düşünüyorsunuz?

Benim için hep çok önemli olmuştur. Evimde düzgün çalışan bir bilgisayarın olması özellik ben yöneticilik görevi üstlenirken bazı teknik bilgilerimi sürekli güncel tutmak ve kendimi geliştirmek için çok faydalı oldu. Özgür yazılımlar sıkıldığım

vakitlerde geliştiriciliğe devam etmeme yaradı bundan hayat buldum.

Yalnız şunu açığa kavuşturmalıyım ki; PyQt aslında bir açık kaynak proje değil açık kaynak lisansı altında da erişilebilir bir projedir.

Tabiki bir yazılımın açık kaynak olması onun iyi olduğunu söylemek için yeterli değildir- dışarda yüzlerce "kötü" yazılım mevcut-. Bunların çoğu malesef tamamlanmamış durumda duruyor çünkü geliştiriciler genelde eğlenceli kısmı bittiğinde projeye olan ilgilerini kaybetmektedirler.

Bize PyQt4 hakkında ne söyleyebilirsiniz?

PyQt'nin ilk sürümü 1998 yılında piyasaya sürüldü ve Python 1.5 ve Qt 1.44 destekliyordu. O günden beri düzenli şekilde yeni sürümler çıkmakta ve son olarak Python 3.1 ve Qt 4.6 destekliyor. Şuan için GPL ve ticari lisans çeşitleri mevcut.

PyQt çoğunlukla SIP denilen bir araç tarafından otomatik olarak üretilir. Çünlü SIP'ye tamamen hakim durumdayım ve bu sayede PyQt'nin Python ve Qt'yi tam olarak birleştirdiğinden emin olabiliyorum.

Bizi gelecekte ne tür yeni özelliklerin beklediğini söyleyebilir misiniz?

PyQt 4.7 önümüzdeki bir iki hafta içinde çıkmış olacak. Bu sürüm Qt 4.6 destekleyen ilk sürüm olma özelliğini taşıyor.

Röportaj : Phil Thompson (PyQt)

Tüm sınıflar, fonksyonlar ve metodlar artık otomatik yaratılmış dökümanlara sahipler ve bu dökümanlar farklı kullanımları olan fonksyonları ve onların Pythondaki şekillerini açıklamaya yardımcı olacak.

Programcılar artık bir fonksiyonu yanlış parametrelerle çağır-dıklarında çok daha gelişmiş ve hatayı daha iyi tanımlaya ha-ta mesajlarıyla karşılaşacaklar. Bu özellik az önce bahsetti-ğim dökümanları kullanarak hatanın kaynağını ve sağlanan girdilerin neden uyuşmadığını belirtebilecek.

Yeni versiyon ayrıca argüman olarak anahtar kelime desteği de yeni eklecek özellikler arasında. Ancak şuan için bu özel-lik sadece opsiyonel argümanlarda geçerli.

PyQt'ye yapılan katkılar ve geliştirmeler hakkında ne düşünüyorsunuz? Sizce PyQt4 Python geliştiricileri i-çin yeterince iyi mi?

PyQt uzun yıllardır ticari olarak kullanılıyor. Film ve mühen-dislik endüstrilerinde özellikle çok kullanılıyor. Kuruluşlar bu-nu bazı ev yapımı programlarda, bazı kendi sattıkları prog-ramlarda ve donanım ürünlerine gömülmüş bir şekilde kulla-nıyorlar. (Örneğin, medikal ve görüntüleme sistemleri)

Sizin Python ve Qt hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

İkisinde ortak sahip nokta ikisinde çok çok zeki insanların geliştireyor olması. Eğer kaynak kodunu okursanız çok açık olarak göreceksiniz ki bu kodlar uzun süre bu işin içinde olan

insanlar tarafından standartın çok üstünde dizayn edilmiş ve kodlanmış. Ayrıca PyQt'de de elde etmek için uğraştığım eski sürümlere olan uyumluluk için bir bağlılık var ve bu özellikler ticari kullanıcılar için çok önemli. Bu sayede insanlar yeni sü-rüme güncellediklerinde kendi programlarının bozulmaya-caklarına güvenip rahatlıkla işlerini halledebiliyorlar.

Hayatınızda PyQt4 ne kadar önemli?

Geçtiğimiz birkaç yılda hayatımı ticari PyQt lisansları satarak ve PyQt kullanan şirketler için program geliştirerek kazan-dım. Eğer PyQt olmasa başka biri -daha önemlisi pek de mut-lu olmadığım başka bir iş- için çalışmak zorunda kalırdım.

Hangi GNU/Linux dağıtımını kullanıyorsunuz? Neden?

Bugünlerde Kubuntu kullanıyorum. Çünkü KDE üstüne odak-lanmış bir dağıtım istiyorum. Her ne kadar KDE4'ü çok sev-mesemde- çünkü hala birçok eksigi var- alternatiflerini ger-çekten hiç sevmiyorum.

Pardus hakkında birşeyler biliyor musunuz?

Pardus'u biliyorum ancak henüz kullanma fırsatım olmadı.

Röportajı gerçekleştiren : Onur Tuna

Özgürsün! İşletim Sistemi Seçimi Senin Ellerininde...

Şu acı bir gerçektir ki, günümüzde herhangi bir tüketici bilgisayar satın almak istediğinde, bilgisayar ile birlikte genelde yüklü bir şekilde, büyük çoğunluğu Windows'un herhangi bir sürümü olan tekelci işletim sistemleri satılmakta. Tüketici, piyasa değeri 150 TL civarında olan bu işletim sistemini kullanmayacak, daha yüzünü görmeden silecek, CD'sini çöpe atacak olsa bile, iade etmek istediğinde ilgili bilgisayar firması tarafından genelde bu istek reddedilerek, bir nevi mağdur duruma düşürülüyor. Bu durum, eski bilgisayarından kalmış işletim sistemini kullanmak isteyenler için defalarca lisans satın alınmasına neden olmasıyla da pekiştiriliyor.

Bu durumun tüketici açısından büyük bir haksızlık olduğu aşikar. Nitekim, Kasım 2008'de Pardus Kullanıcıları Derneği başkanı ve Linux Kullanıcıları Derneği üyesi olan Av. Nihad Karanlı'nın satın aldığı bilgisayar ile birlikte zorla satılan Windows'u istememesi ve iade etmek istemesi üzerine açtığı davanın, 14 Ara-

lık 2009 günü Ankara 1. Tüketici Mahkemesi'nin verdiği ve temyiz yolunun kapalı olduğu karar ile sonuçlanmasıyla, bu haksızlık artık sürdürülemeyeceği öngörülüyor. Dava sonucu olarak, işletim sisteminin bilgisayarın ayrılmaz parçası olmadığı ve tüketicinin tercih etme hakkının olduğu savunularak, davacıya malum işletim sisteminin ederinin faiziyle birlikte ödenmesi karara bağlanmıştır.

Bu karar sıradan bir karar olmaktan öte, tüm Türkiye'yi ilgilendiren bir karar. Yani, karar sadece Av. Nihad Karanlı için önem arz etmiyor. Öyle ki, uzun yıllar boyunca tekelci işletim sistemi tarafından sömürülen insanlarımız, bu karardan son-

ra artık sömürülmeye dur diyebilecekler. Ve böylece belki de her yıl milyonlarca liranın tekelci işletim sistemi yüzünden yurt dışına akıtıldığı ülkemizde, kişiler bilgisayar alırken GNU/Linux ve BSD gibi özgür yazılımlar tercih ederek, bir aydınlanma çağını da başlatacaktır.

Bu davanın sonucu olarak, tüketiciler artık satın almak istedikleri bilgisayarları istemedikleri yazılımlardan arındırmak için ilgili bilgisayar firmasına dava açmak yerine, bu kararı örnek gösterebilir, satıcı firmanın zorluk çıkarması durumunda, mahkemenin verdiği örnek karar ile tüketici heyetine başvurarak kısa sürede alabilecekleri karar ile istemedikleri yazılımları iade ederek, ederlerini geri alabilecekler.

Av. Nihad Karanlı'nın Anadolu Ajansı'na verdiği demeçte, tüketicinin izleyeceği yol şu şekilde açıklanıyor:

"Satıcıdan olumsuz yanıt alan bir tüketici, hiç tartışmadan, bilgisayarını o şekilde satın alıp evine gidebilir. Bilgisayarı açtığı zaman çıkan kurulum prosedürünü yapmayan ya da bir başka deyişle 'son kullanıcı sözleşmesini' imzalamayan kullanıcı, bu işletim sistemini bilgisayarından kaldırarak istediği işletim sistemini yükleyebilir ve bilgisayarını kullanabilir. Kullanıcı daha sonra ürünü satın aldığı tarihten itibaren yedi gün içinde yada fatura ve garanti belgesinde yazılı süre içerisinde en yakın PTT şubesinden bilgisayarla verilen hiç açılmamış işletim sistemi CD'sini iadeli taahhütlü olarak söz konusu firmaya göndererek işletim sistemi ücretinin, vereceği hesaba yatırılmasını isteyebilir. Satıcı buna yanaşmazsa, en yakın

Özgürsün! İşletim Sistemi Seçimi Senin Ellerininde...

Tüketici Sorunları Heyeti'ne, iadeli taahhütlü postanın fotokopisi ile 1. Ankara Tüketici Mahkemesi kararını da örnek olarak ekleyerek başvurabilirler. Tüketici Heyeti de başvuruyu de-ğerlendirerek karar verir ve satıcı ile size kararı tebliğ eder. İlgili satıcı ödemeyi yapmaz ise icra takibi yapılarak, söz ko-nusu ücret faizi ile tahsil edilebilir."

Günümüzde çoğu bilgisayar ile satılan tekelci işletim sisteminin artık CD yerine bilgisayarın sabit sürücüsünün bir bölümüyle sunulmasına karşı olarak, tüketicinin izleyeceği yol Radikal gazetesinin okur yorumları bölümünde Av. Nihad Karslı tarafından şu şekilde açıklanıyor:

"Bilgisayarın sabit sürücüsü biçimlendirildiğinde, malum işletim sisteminin bulunduğu bölüm de silinecektir. Bu durumda tüketicinin işletim sistemini sildiğini ispatlamasına gerek yoktur ki zaten satıcı firma tüketicinin silme işlemini gerçekleştirmedini ispatlamaya çalışacaktır."

Tekelci firmanın işletim sistemleri belli bir süre içinde etkinleştirilmesi gerekiyor ve oem seri numarası ile tüketicinin kayıt işlemini gerçekleştirmesi gerekiyor. Bu işlemin yapılmadığı, gereken bilgilerin firma veritabanlarında kayıtlı olduğundan, firma tarafından bilinir ve İnternet üzerinden kullanıcının işletim sistemini etkinleştirmesi söylenir. Etkinleştirmeme halinde, bir süre sonra işletim sistemi kullanılamaz hale gelecektir.

Ayrıca bilgisayar ile birlikte CD vs. olarak işletim sistemi verilmemişinde dahi, mutlaka oem için sertifika verilir. İade CD ile olmaz ise sertifikanın iadesi ile yapılabilir."

Habertux.com'a verilen demeç ise şu şekilde:

Bu davayı açmaya nasıl ve neden karar verdiniz?

Bilgisayarın Türkiye'de olduğu dönemden beri bilgisayar kullanırım ve her seferinde, her bilgisayar alışımında bir oem satın almışım farkında olmadan. Aldığım oem'ler genellikle aynı işletim sistemidir ve zaten var olan oem'e yeniden ödeme yapmışımdır. Sekiz seneye yakındır Özgür Yazılım kullanıyorum. Bu süre zarfında satın aldığım oem'leri hiç kullanmadım. Yani lüzumsuz yere para verdim tekelci firmaya, daha büyüsün diye. Son üç-dört yıldır ise vermiyorum. Satıcıya söylüyorum satıcı free dos olarak veriyordu. Ancak Teknosa'ya gidip Casper'in tablet pc'sini almaya kalktığımda, bana 'Hayır yapamayız, imkansız. Zaten yasal olarak bu olamaz!' gibi.Uzman olduğum konuda nasihatlar edildi. Ben de kendilerine bu işletim sistemini sevmediğini, ayrıca yetersiz olduğunu iade edeceğimi söyledim.

Tableti satın aldım ve ofisime geldim. Türkiye'nin gururu Casper firmasının Satış Müdürü'nü aradım. Bana iletilen yanıt ' Biz bu aletleri üzerlerinde işletim sistemi ile beraber ithal ediyoruz, o nedenle yapamayız!' oldu. Sonra araştırdım Fransa'da, Maceristan'da satılan Celevok marka tabletler bizim yerli malı casper tabletlerin bire bir aynısı. Ve orada satın alırken hangi işletim sistemi istiyorsunuz diye soruluyor. Ona göre fiyat belirleniyordu. Tekelci firmanın Eula sözleşmesinin ülkemde geçersiz olduğunu biliyordum. Yine Amerika'da meslektaşım olan bir avukatın 'Sözleşmeyi kabul etmiyorum!' deyip ürünü iade ettiğini biliyordum.

Avukat olmam sebebi ile araştırdığım tekelci firmanın dayat-

Özgürsün! İşletim Sistemi Seçimi Senin Ellerininde...

maları, ülkemizin hukukunda yeri olmayan hatta kendi ülkesinde bile yeri olmayan dayatmalardı. Bu sıralar konuştuğum dostlarımın hepsi de aynı dertten muzdaripti. Bir bilgisayar beğeniyorum bana bir işletim sistemi veriyorlar, anında siliyorum vs diye. İşte bu noktada içimden, 'Ülkem insanının bu haksız kazanç sağlayan firmaya daha fazla sömürülmemesi için dava açmalıyım!' demek geldi ve açtım.

Emsal temsil edecek davalar için, süreç hakkında bilgi verebilir misiniz?

Benim açtığım davanın konusu 'İşletim sisteminin, bilgisayarın mütememim çüzü, yani ayrılmaz parçası olmadığı ve istediğim işletim sistemini seçme hakkım olduğu'dur. Bununla beraber istemediğim, iade ettiğim işletim sisteminin bedelinin tespiti ve iadesidir. Bu nedenle bundan sonra insanların dava açması gerekmez. Değerli mahkemenin verdiği örnek karar, eğer direnen satıcı olursa, tüketici heyetine başvurarak işletim sisteminin bedeli de belli olduğuna göre parasını iade isteyecektir. Hiçbir masrafı olmayan ve kısa sürede bitecek başvurulardır bunlar.

Ancak itiraz mercii olarak tüketici mahkemesine gelecektir ki, orada da bu örnek kararın etkili olacağını düşünüyorum. Çünkü 1 yıldan fazla emek ve araştırma yapılmış bir karardır.

Türkiye'de daha önce benzer bir olay yaşandı mı?

Sanırım İzmir'de yine bir avukat arkadaşım, bedelini bildiği bir işletim sistemini iade edip, Tüketici Heyeti vasıtası ile al-

dı. Karşı yanda buna itiraz etmeden ödedi.

Bunun bir akım başlatmasını bekliyor musunuz?

Akım değil, bir uyanma ve özgürlüğünü kullanan bilinçli bilgisayar kullanıcıları oluşmasını bekliyorum. Bu ülkede Türk yasalarının ve uluslararası anlaşmaların geçerli olduğunu, bu halk bilmeli. ABD'nin bilmem ne eyaletine göre hazırlanmış EULA sözleşmeleri değil."

Röportajın son sorusuna gelen cevapta geçtiği gibi Türkiye'de Türkiye yasalarına ve uluslararası anlaşmalara göre düzenlenmiş sözleşmelerin geçerli olduğu bilen, özgürlüğünü kullanan bilinçli bilgisayar kullanıcılarının oluşması dileğiyle..

Dava dosyası gerekçeli karar yetişmediğinden 11 Ocak 2010 haftasında Pardus-eDergi.Org adresinde ek olarak sunulacaktır.

Sabancı Üniversitesi'nde Linux Seminerleri Verildi

Sabancı Üniversitesi IEEE Öğrenci Kolu ve Linux Kullanıcıları Derneği tarafından Sabancı Üniversitesi'nde Linux Seminerleri verildi.

Mahir Aşut'un konuşmacı olarak katıldığı seminerlerde, "**GNU/Linux'un Kısa Tarihçesi**", "**Türkiye'deki Durum**", "**Dünyada GNU/Linux**", "**Güçlü/Zayıf Alanlar**", "**Açık Kaynak İş Modeli**" ve "**LKD Hakkında Bilgilendirme**" başlıklarına yer verildi.

EMO Ulusal Kongre'de Linux Seminerleri Verildi

Elektrik Mühendisleri Odası tarafından, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kültür ve Kongre Merkezinde düzenlenen Ulusal Kongre'de Linux Kullanıcıları Derneği tarafından seminerler verildi.

Hakan Uygun "**Özgür Yazılımların Uygulama Geliştirme Modeline Etkisi; Tekir'den Öğrendiklerimiz**" ve "**Özgür Yazılımın Ekonomik ve Sosyal Yönleri**", Emrah Özçelebi "**Eğitimde Özgür Yazılım ve Özgür İçeriğin Kullanımı**", Onur Yalazı "**Linux Nedir?**", Serbülent Ünsal "**Linux ve Masaüstü**", Enver Altın "**Özgür Yazılım İş Modelleri**" başlıklı seminerler verdi.

Bursa'da Linux Etkinliği Gerçekleştirildi

Linux Kullanıcıları Derneği, Uludağ Bilişim Topluluğu ile Bilgi Teknolojileri ve Eğitim Derneği işbirliğiyle, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ndeki Ahmet Taner Kışlalı Salonunda Linux ve Özgür Yazılım konulu seminerler verildi.

Etkinlikte Pardus Kullanıcıları Derneği ve Linux Kullanıcıları Derneği fahri başkanı Mustafa Akgül tarafından "**İnternet, Açık Kaynak Kod Yazılım**", Enver Altın "**Linux Nedir? Neden Linux? Linux'ta Masaüstü Uygulamaları**", Necdet Yücel "**Pardus'a Giriş ve Avantajları**" başlıklı seminerler verdi.

14. Türkiye'de İnternet Konferansı Kapsamında Linux Seminerleri Verildi

İnternet Teknolojileri Derneği tarafından düzenlenen 14. Türkiye'de İnternet Konferansı kapsamında Linux Kullanıcıları Derneği tarafından İstanbul Bilgi Üniversitesi Dolapdere Kampüsünde Linux Seminerleri verildi.

Seminer kapsamında, Çağatay Çebi tarafından "**Bilmeyenlerle Linux**", Hakan Uygun tarafından "**Özgür Yazılım ve İş Modelleri**", Devrim Gündüz tarafından ise "**PostgreSQL ile İleri Düzey Başarım Yönetimi**" konuları işlendi.

Pardus 2009.1 Beta Duyuruldu

Pardus 2009 serisinin ilk ara sürümü olacak olan 2009.1'in ilk deneme sürümü olan Pardus 2009.1 Beta, sürüm yöneticisi Onur Küçük tarafından duyuruldu.

Pardus 2009.1 Beta, **KDE'nin 4.3.4, Linux Çekirdeğinin 2.6.30.9, OpenOffice.org'un 3.1.1, Mozilla Firefox'ın 3.5.6, Gimp'in 2.6.7, X.org'un 1.6.5, Python'un 2.6.4** sürümüyle geliyor.

Kararlı sürüme geçişle birlikte, **Linux Çekirdeğinin 2.6.31, X.org'un 1.7** ve **GTK2'nin son sürümünün** kullanılacak olması Pardus 2009.1'in hedefleri arasında.

Pardus 2009.1'in kararlı sürümü 15 Ocak'ta duyurulacak.

Pardus 2009.1 Beta'nın çalışan ve kurulan CD'lerini [buradan](#) indirebilirsiniz.

Pardus Kurumsal 2'nin İlk Resmi Deneme Sürümü Duyuruldu

Pardus Kurumsal 2 sürümünün ilk resmi deneme sürümü, sürüm yöneticisi Ozan Çağlayan tarafından duyuruldu.

Pardus Kurumsal 2'nin ilk deneme sürümü, **KDE 3.5.10, Linux Çekirdeği 2.6.31.9, OpenOffice.org 3.1.1.5, Mozilla Firefox 3.5.6, X.org 1.7.3.901, Python 2.6.4, GCC 4.3.3, Glibc 2.9** ile birlikte gelmekte.

Kararlı sürümünün Mayıs 2010'da duyurulacak olan Pardus Kurumsal 2'nin deneme sürümünü [sürümünü buradan](#) indirebilirsiniz.

Pardus Kurumsal 2 için hata kaydı girmek isteyen kullanıcılar, <http://hata.pardus.org.tr> adresini kullanabilecekler.

64 Bit Pardus Yakında

64 bit Pardus için takımıyla birlikte çalışmalar yürüten Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nden Necdet Yücel, 64 bit Pardus için mutlu sona yaklaştıklarını belirtti.

ÇOMAR, PiSi gibi Pardus'un temel bileşenlerinin 64 bit ortamda çalışabilecek duruma getirilmesinin ardından, Pardus Kurumsal 2 sürümü temel alınarak kök dosya sisteminin (rootfs) duyurulması ile büyük bir adım atılan çalışmalardan sonra, Pardus resmi depolarında bulunan paketlerin yarısından fazlasının 64 bit için paketlenildiği ve CD için gerekli tüm paketlerin de hazır olduğu son gelişmeler arasında.

Sürüm takviminde 1 Şubat olarak açıklanan 64 bit Pardus'un alfa sürümünün Ocak ayı içerisinde duyurulabileceği düşünülüyor.

Bu Sayıda Emeęi Geçenler

Aydın Bez
Erdem Artan
Ertan Kantarcıoęlu
Hamit Giray Nart
Kemal Karataş
Melike İteralp
Mesut Yaşar
Nihad Karslı
Onur Tuna
Uğur aylık

Dergide yayımlanan tüm içerik,
yazar tarafından aksi belirtilmedikçe

Creative Commons 2.5
lisansı ile yayımlanmaktadır.

Altıntılarn orijinal lisansları geçerlidir.

Pardus-eDergi,
Pardus Kullanıcıları Derneği
hizmetlerinden olan Pardus-Linux.Org topluluğu
tarafından hazırlanmaktadır ve
Pardus-eDergi.Org adresi
zerinden yayımlanmaktadır.

Pardus-eDergi'nin tasarımında,
hazır alınan resimler hariç tutulursa,
Özgür yazılımı destekleyen
bir topluluk olmanın verdiği sorumluluk ile
sadece zgr yazılımlar kullanılmıştır.

Pardus-eDergi'ye ulaşmak için
Pardus-eDergi.Org sitesinin iletişim formunu,
Pardus-Linux.Org forumlarını,
Freenode zerindeki #pardus-destek ve
#parduslinuxorg kanallarını,
dergi@pardus-linux.org elektronik posta adresini
kullanabilirsiniz.

Pardus-eDergi'ye katkıda bulunmak için
Pardus-Linux.Org forumlarını, katkıda bulunarak
neler kazanabileceęinizi görmek için ise
Pardus-eDergi.Org adresini ziyaret edebilirsiniz.

